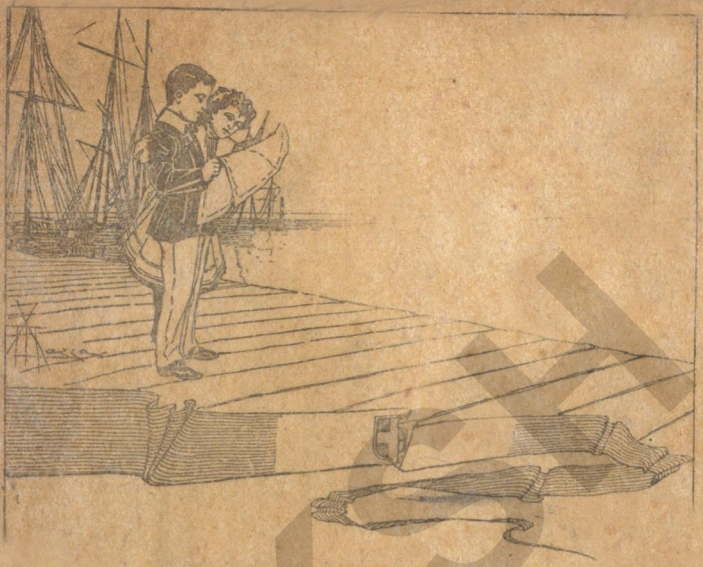

ABETARI

PËR FMIT QI MËSOJNË

SHQIP-ITALISHT

IL SILLABARIO

PER I BAMBINI CHE STUDIANO

ALBANESE-ITALIANO

Për mësimoret e Shqipërië

Per le scuole d'Albania

ANTONIO VALLARDI, EDITORE

MILANO - GENOVA - ROMA - NAPOLI

BKSH

ABETARI

PËR FMÎT QI MËSOJNË

SHQIP-ITALISHT

IL SILLABARIO

PER I BAMBINI CHE STUDIANO

ALBANESE-ITALIANO

Për mësimoret e Shqipëriës

Per le scuole d'Albania

BKSH

MILANO - ANTONIO VALLARDI - EDITORE
Via Stelvio, 2

MILANO Via S. Margherita, 9 | GENOVA P.ª Font. Marose, 14 | ROMA Corso Vitt. Em., 35 | NAPOLI Via Roma, 37-38

Proprietà Letteraria

Milano. Coi tipi dello Stabilim. dell'Editore Antonio Vallardi
15-I-912 (*cm.v*).

AVVERTENZA.

Il maestro deve rivolgere tutta la sua attenzione al c, *al* g *e alla* z *italiana.*

Il giovinetto può facilmente confondersi nella pronunzia di queste tre lettere.

La lingua albanese ha adottato il k *per esprimere il* ca che chi co cu *italiano. Per* cia cie ci cio ciu *l'albanese scrive: ça çe çi ço çu. Per* ga ghe ghi go gu *scrive: ga ge gi go gu. Per* gia gie gi gio giu *scrive: xha xhe xhi xho xhu.*

La zz *raddoppiata corrisponde al* c *degli albanesi.*

La z *semplice italiana si trascrive in albanese con la lettera* x, *mentre la* z *albanese ha il suono dell'* s *dolce come in* rosa.

VREMJE.

Mesuësi do t'a vënë gjith mênden në shkronjat c, g *e* z *italishte. Në shqyptim të ktyne djali mundet udobisht me u ngatërrue.*

Gjuha shqype ka marrë shkronjën k *per me shqypëtue:* ca che chi co cu, *t'italishtes. Për* cia cie ci cio ciu *shqypëtari shkruën: ça çe çi ço çu. Për* ga ghe ghi go gu*: ga ge gi go gu. Për* gia gie gi gio giu*: xha xhe xhi xho xhu.*

N'italishte zz *e dyzuëme i pergjegjë* c *të shqyptarëve.*

Z italishte nepershkruhet në gjnhë shqype me shkronjën x, *në vënt qi shkronja* z *e shqypes ka zânin e* s *s'âmbëlë t'italishtes, si me thânë në fjalën* rosa.

Alfabeto ital.		*Abetë* shqype			*Pronunzia* Shqyptim
a	A	*a*	*a*	Ancona	*Ankona*
b	B	*b*	*bi*	Bologna	*Bolonja*
c	C	*ç*	*çi*	Cuneo	*Kuneo*
d	D	*d*	*di*	Desio	*Dezjo*
e	E	*e*	*e*	Empoli	*Empoli*
f	F	*f*	*ef*	Finale	*Finale*
g	G	*xh*	*xhi*	Genova	*Xhenova*
h	H	*h*	*ak*	Hône	*Hône*
i	I	*i*	*i*	Italia	*Italja*
j	J	*j*	*je*	Jesi	*Jezi*
l	L	*l*	*el*	Legnago	*Lenjago*
m	M	*m*	*em*	Milano	*Milano*
n	N	*n*	*en*	Napoli	*Napoli*
o	O	*o*	*o*	Osimo	*Ozimo*
p	P	*p*	*pi*	Pisa	*Piza*
q	Q	*k*	*ku*	Qualiano	*Kualiano*
r	R	*r*	*er*	Roma	*Roma*
s	S	*s*	*es*	Siena	*Sjena*
t	T	*t*	*ti*	Torino	*Torino*
u	U	*u*	*u*	Udine	*Udine*
v	V	*v*	*vi*	Venezia	*Venecja*
z	Z	*z*	*zeta*	Zara	*Xara*

BKSH

Abetë shqype		**Shqypëtim** Pronunzia	**Tregime** Esempi
a	A	*a it.*	Ari
b	B	*b* »	Bari
c	C	*zz* »	Cjapi
ç	Ç	*c* » *in* cera	Çuni
d	D	*d* »	Dora
dh	Dh	*delta greco*	Dhia
e	E	*e it.*	Elbi
ë	Ë	*e, eu francese*	Është
f	F	*f it.*	Fjala
g	G	*g it. duro*	Guri
gj	Gj	*quasi ghi it. in* ghianda	Gjiaku
h	H	*h francese aspirata*	Hâna
i	I	*i it.*	Ishulli
j	J	*i it. come in* aio	Janina
k	K	*c it. duro*	Kali
l	L	*l it.*	Lopa
ll	Ll	*l grossa polacca*	Llomi
m	M	*m it.*	Molla
n	N	*n* »	Nata
nj	Nj	*gn* »	Njeriu
o	O	*o* »	Ora
p	P	*p* »	Pata
q	Q	*quasi* chi *it. in* chiaro	Qêni
r	R	*r debole it. in* pera	Râna
rr	Rr	*r forte it. in* rosa	Rrasa

PASH

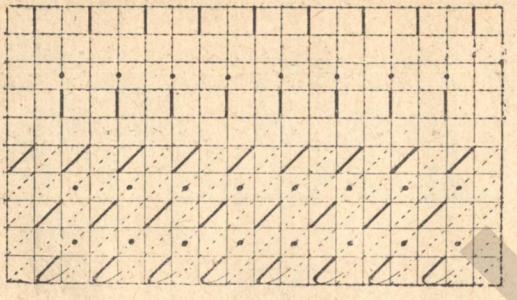

i

i *i* *i* *i* *i*

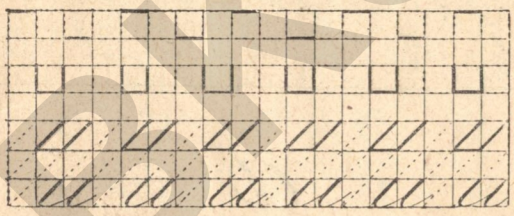

u

u *u* *u* *u* *u*

i *u* *i*

DKSH

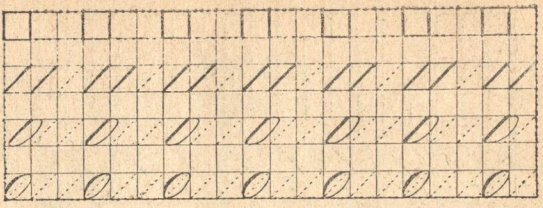

o

o *o* *o* *o* *o*

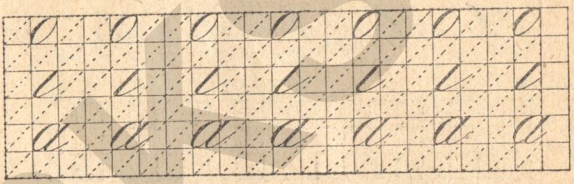

a

a *a* *a* *a* *a*

i *u* *o* *a*
u *o* *a* *i*
o *a* *i* *u*
a *i* *u* *o*

BISH

io io io

a io a io a io

a ia a ia a ia

e

e e e e e

a e i o u

e i a o u

o e i u a

BKSH

Il maestro, additando al bambino la figura dello scolaro seduto chiede: — Che cosa vedi? Che cosa fa quel bambino?..

Msoj-si tu ja diftue djalit fytyrën e nxânësit ndejun, e pvetë: — ç'ka shef? ç'ka bân ai djalë?..

uo ua ue ui

au eu

ia ie io iu

io ia ie

ai ei oi

io aio aia

BKSH

1, ruota (rruota) rrotë; 2, quadro (kuadro) korë; 3, quaglia (kualja) shkurtë; 4, aquila (akuila) shqype; 5, piede (kambë); 6, fiore (lule); 7, piuma (pupulë); 8, fiasco (fiasko) kungullë.

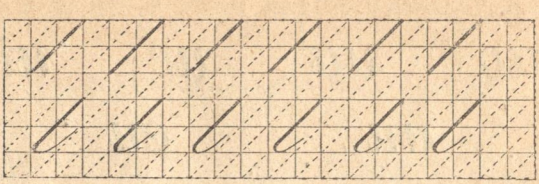

li

li lu lo le la

il ul ol el al

a la, a le, a li, lu i, le i, e li,

io le, el le, el la, e li a.

la *à*(*) *le ali.*

il *à le ali.*

e li a è.... io le è....

il *è.... lo* *è....*

1, mosca (moska) mizë; 2, corvo (korvo) korp; 3, quaderno (kuaderno) katërshore; 4, staccio (staço) sitë.

* kjò à ka forcën e të mrâmes *a* në fjalë: atà.

RKSH

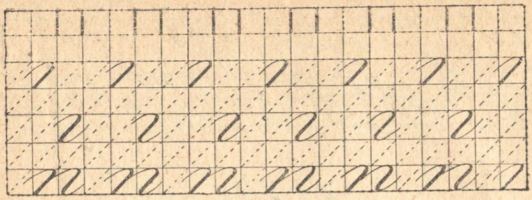

na

na ne ni no nu

an en in on un

u no, lu na, en ne, ne o,

na no, li no, la na, li na, le na,

no ia, in no, ni no, no lo,

ni na, an no, ie na, ni lo, no la,

O lo na, li ne a, le o ne

la *à la lana.*

io ò un*

il le o ne è . . . . il li no è u na . . .

1, pecora (pekora); 2, agnello (anjello) kinj.
* Shih vermjen qi pak para bâme përmbi à (kà).

BKSH

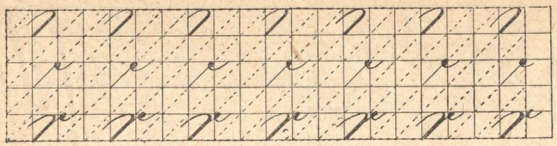

ro

ra ro re ri ru
ar or er ir ur

ro ma, ra mo, re mo, re ma re,
re no ra na, li ra, a ra re,
o ra, mo ro, re na, a re na,
na ri, li ma re er ro re,
er ra re, mi ra re
ru mi na re, am mi ra re,

ar ma, ur na, or ma, ir ma, ar no,
or lo, ur lo, or la re, ur la re, or na re.

la e la rù mi na no.

le àn no i ra mi. il ma re è...

1, pecora; 2, vacca (vaka) lopë; 3, le piante o gli alberi (pêmët a drunjet).

Nota. - L'insegnante, che volesse insegnare contemporaneamente l'albanese e l'italiano, invece di andar oltre potrebbe passare a pag. 49, 50, 51 alle lettere albanesi *j*, *r*, *rr*, *ll*, *ë*, *y*.

BKSH

la a va l'a va *lo a vo l'a vo*
la ala l'ala *lo o ro l'o ro*
la o ra l'ora *lo o vo l'o vo*
la u va l'uva *lo a mo re l'a mo re*
la a ve na l'a ve na *lo a va ro l'a va ro*
la a ni ma l'a ni ma *lo o no re l'o no re*
lo a mo l'a mo *lo o li vo l'o li vo*
lo a ni ma le l'a ni ma le

la *, il* *e il*

àn no le a li e vo la no.
(kan pupulat e fluturojnë).

lo uo mo à *. il*

il *, la* *àn no 4 . . . .*

i vi vo no in ma re.

1, rondine; 2, colombo; 3, merlo; 4, due piedi; 5, bue; 6, cavallo; 7, pecora; 8, pesci: — dallëndyshë - pllump - mullîë - dy kâmbë - kâ - kâl - dele - peshq.

ti

ti ta tu to te
it at ut ot et

vi te, vi ta, li te, re te, no vi tà, ti no, ta na, me tà, mu to, tà vo la, na to, no to, no ta, to ro, ti ra re, al to, al ta re, un to, ar ma ta, al to, te la io, mo ne ta, no ta re, ot to, ve ri tà, tè ne ro, mè ri to, or to, or to la no, ro to la re, ur to, ur ta re, ur ta to, on ta no, ùl ti mo.

mi na mi na re mi na to re
mu ro mu ra re mu ra to re

il mu ra to re a do pe ra la

to ni no è na to a ro ma.

to ni no è ro ma no.

i *ti ra no la*

1, cazzuola (kacuola) mistrië; 2, cavalli (kavalli) kuaj; 3, carrozza (karoca) koçië.

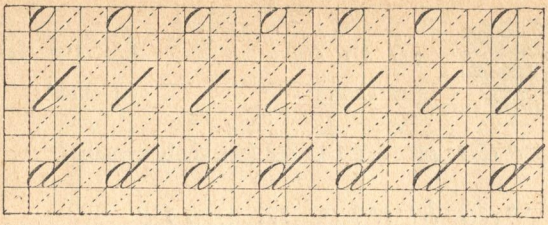

do

do da de di du

od ad ed id ud

ni do, da re, do te, ad dio, di ta le, da ta, da do, du ro, o d ore, u di re, di o, di to, ad di ta re, do no, do na re, id di o, no do, an no da re, mo do, lo do, lo da re, rì de re, de mo li re, du ra tu ro, e re di ta re, o do rà re.

io vedo 3 dadi.
un shoh 3 zare.

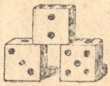

la *à 5 dita;* *anno... dita.*
kà pêsë gishta;

1, dadi (zare); 2, mano (do); 3, due mani (dy duur).

PKST

io ve do.... *tu ve di....*
(un shoh) (ti sheh)

io ve do la ta vo la (un shoh drrasën).

io ve do le na vi in ma re.
(un shoh aniat në detë).

ài tu ve du to il ma re?
(a e ke pamun ti detin?)

mi ra te: il *è le va to.*
(shikjoni-e diellin: ka a lemun).

io o do.... *tu o di....* *ieri*
(un ndiejj....) (ti ndien....) (dje)

u di va.... *do ma ni u dirò....*
(ndiejshe....) (nesër do t' ndiejj....)

do ma ni u di re mo....
(nesër kemi me ndië....)

o di ru mo re?...
(a ndien zhurmë?...)

io o do ro....
(un marr erë....)

1, occhio (okjo) sŷ; 2, sole (*o*jell); 3, orecchio (orekjo) vesh; 4, naso (nazo) hundë.

BKSH

ub bi di te e sa re te fe li ci
(ndigjoni e keni me kênë të lumë).

e ve li na à la va to l'à bi to
(Evelina ka lamun petkun).

do ve a bi ta te? (Ku rrini me shpië?)

il vi no non fa be ne (vêna nuk bân mirë)

la *pro du ce lat te*
(delja bân qumësht)

il *ab ba ia*
(qêni lehë).

il bu e à *e*
(kau kaa dy brina e katrë kâmbë)

ve di? il bu e ti ra l'
(a sheh? kau ngrehë parmëndën)

il bu e la vo ra ed è un a ni ma le u ti le. tu de vi a ma re il bue.
(kau punon e âsht nji shtâsë e dobiëshme. ti do t'a duësh kaan).

1, pecora; 2, cane; 3, bue che tira l'aratro; 4, due corna; 5, quattro piedi; 6, aratro.

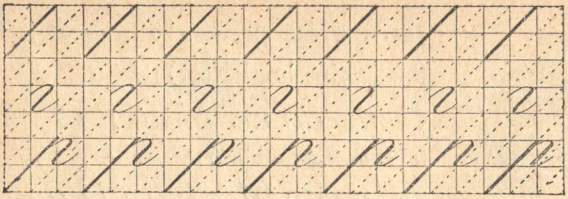

pe

pe	*pi*	*po*	*pu*	*pa*
ep	*ip*	*op*	*up*	*ap*

pe pe, pi pa, pa pa, pa vo ne, pò ve ro,
pa pà, lu po, pe na, po de re, ìm pe to,
pa ne, pe lo, pu ro, ri pa ro, bì pe de,
do po, pa ri, pi va, pa du le, pò po lo,
to po, pa lo, po mo, pa la to, vì pe ra,
po, po ma ta, ri pa ra re.

io a mo il pa pà; tu a mi il pa pà.
(un due taten; ti don taten).

il lu po è un a ni ma le.
(ujku âsht nji shtasë).

do ve vi ve il lu po? (kû jeton ujku?)

BKSH

do ve vi vo no i ro spi?
(kû jetojnë bretkocat?)
ve di do ve vi vo no?
(a sheh kû jetojnë?)
io ve do il pa du le do ve....
(un shoh knetën kû....)

pe ne, be ne; to po, do po; be re, pe re; la pe na, le pe ne; il be ne, i be ni; il to po, i to pi; la pe ra, le pe re; il pe ro, i pe ri.

le pe re (dardhat).

i pe ri (dardhat).

il pò ve ro re na to è un uo mo pò ve ro e to ni- no lo a iu ta.

do na te ai pò ve ri e di o vi be ne di rà.

(i shkreti Renato âsht njeri i vobek, e Tonini i ndihmon. Falni të vobekëve e keni me kêne të lumë).

1, padule; 2, pere; 3, peri; 4, il povero.

PKSH

fu

fu fo fa fe fi
uf of af ef if

ef fe, fa va, fe ri re, af fa ma to,
fe de, fu ne, fi da re, af fà bi le,
fa me, fu mo, fu ma re, fu ma to re,
fo ro, fa re, fe de le, in fe de le,
fa ro, fi lo, fi la re, fi la to io,
fa lò, re fe, fi ni to, in fa ri na to.

il *è un a ni ma le fe de le.*
(qêni âsht nji shtâsë besnike).

tu de vi fa re il tu o do ve re.
(ti do të kryyjsh detyrën t'ânde).

la li na fi la il li no (Lina tier linin).

1, cane.

la li na la vo ra. la li na a dò pe ra il fi lo e il di ta le. im pa ra an che tu a la vo ra re co me le i. il la vo ro è un do- ve re per tut ti.

(Lina punon. Lina përdoron pênin e ngizhden. Xên edhè ti me punue si ajò. Puna âsht nji detyrë për të gjithë.

No mi di àl be ri.

(êmna drunjësh).

pe ro (dardhë), *me lo* (mollë), *vi te* (hardhië), *o li vo* (ullû), *piop po* (plep), *fi co* (fik).

il pe ro fa le pe re (dardha bân dardhat).

il me lo fa le me le (molla bân mollat).

l' o li vo dà le o li ve (ullini ullîjt).

Nota. - Qui pure l' insegnante potrebbe fermarsi e saltare a pag. 52, 53 alle lettere albanesi *s*, *z*, *c*, *x*.

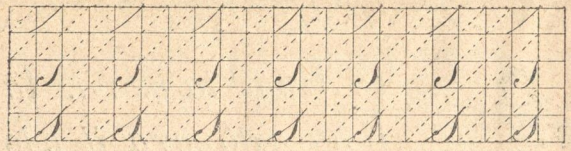

S

so	**sa**	**se**	**si**	**su**
os	**as**	**es**	**is**	**us**

as se, es sa, es so, se de re, se du to,
as so, os so, se ta, sa po re, sa li va,
so da, ro sa, va so, se re no, sà ba to,
mu so, sa lu te, sa po ne, te so ro, ì so la,
i so la to, to sa re, a bu so, sa po ri to,
fu so, av vi so, av vi sa re, so na to re,
sa lu ma io, ro so la re, be ne vi so,
sì bi lo, si bi la re, as sa po ra re,
av vi sa to re, de si de ra to.

io so no.... tu se i.... to ni no è....
(un jam.... ti jee.... Tonini âsht....)

il *graffia* (maca gërrishtë).

il li mo ne è à ci do (limoni âsht i tharbët).

1, gatto.

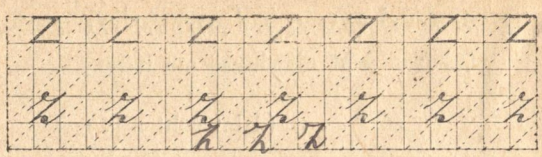

Zz

zi zo zu ze za
iz oz uz ez az

vi zi, zi na le, az zi mo, ze ro,
vici xinale acimo xero

a iz za re, za ba io ne,
aicare xabaione

na za re no, da zi, al za re,
naxareno daci alcare

or za ta.
orxata.

lo zi o mi do nò u no zù fo lo.
(ungji më fali nji zumare).

BKSH

lo zu fo lo è di . . . . (zumar-ja âsht....)

io ve do un na re . . . .

e l' ò do so-

(un po shoh nji blegtuer e po e ndiej tue i raa....)

ze no è pu li to e buo no.
(Xeno-ja âsht i dlirtë e i mirë).

la sa lu te è un gran be ne.
(shendetja âsht nji e mirë e madhe).

ie ri sta vo po co be ne.
(djè nuk ishe shum mirë).

o ra il ma le se n' è an da to.
(tash e liga ka ikun).

io be vo al la tu a sa lu te.
(un po pij për shëndetin t'ânt).

BKSH

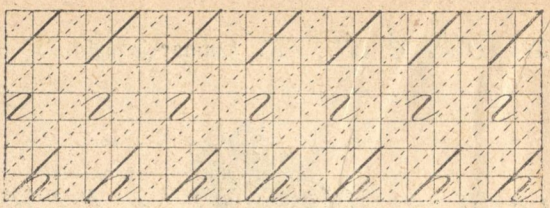

ho* = *ò*; *ha* = *à*; *han no* = *àn no

io ho du e ma ni. (un kam dy duur).

u na ma no ha 5 di ta.
(nji dorë ka pêsë gishta).

du e ma ni han no 10 di ta.
(dy duur kan dhetë gishta).

oh! ah!

oh! ce ci li o si è ta gli a to la ma no. (oh! Çeçili ka prerë dorën).

la te re sa è ve do va. (Terezja âsht e vejë).

il pò ve ro li no è òr fa no.
(Lini i shkretë âsht i vorfën!)

Nota. - Prima di procedere oltre l'insegnante potrebbe passare alla pag. 54, 57 alle lettere albanesi: *h*, *k*, *g*, *q*, *gj*, *ç*, *xh*, *dh*, *th*.

BKSH

ce	ci	cia	cio	ciu
çe	çi	ça	ço	çu

ce ci, pe ce, lu ce, ci ma, ci cu ta, ci ca-la, ci mi te ro, ac ce so, ci ba re, ri ce-vu ta, ce dé vo le, ce so ie, ce tà ce o, fi-du cia, cie co, ciu co, au da cia, ba cio, ba cia re, uc ci so, uc cì de re.

Ca ro pa pà,

la non na m' in vi ta a pran zo.
Sa rò a ca sa ver so se ra.
Ti dò un ba cio.

il tu o
de cio.

At i dashun,

Tatmadhja po me thërrèt për drekë. Kam me u gjetun në shpië prej mramjet.

Deçi i yt.

BKSH

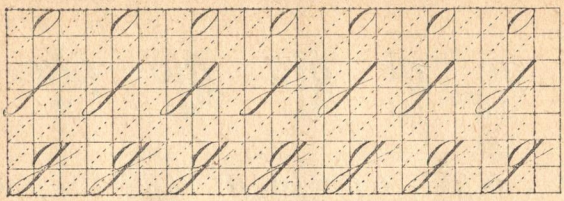

go gu ga ghe ghi

go gu ga ge gi

go ra, go la, ri go re, le gu mi, go mì-to lo, a go, a ghi, gò mi to, a go ra io, ghi ro, ga ra, ghe ro ne, si ga ra ia, ga la, ri ga, ru ga, se ghe, te ga mi no, go de re, àn go lo.

il ghi ro è un a ni ma le tì mi do.
(gjiri âsht nji shtâsë tutëse).

la go la por ta dan ni. (grykësia siell të liga).

u na ri ga sù pe ra spes so un li bro in te ro.
(nji rresht i a del spesh nji librit të terë).

BKSH

ge	***gi***	***gia***	***gio***	***giu***
xhe	xhi	xha	xho	xhu

do ge, a gio, a gia to, di sa gia to, gio co, gio ca re, gio ca to re, giu da, giu li vo, gió va ne, gio va ni le, gio ia, giu di ca re, bi gio, re gi na, a gi ta re, di giu no, ur ge, ùn ge re, ge ne ro, ge ne ra le.

Il *gió va ne che a ma il la vo ro sa rà fe li ce.*
(djali qi don punën kà me kênë i lumë).

Il *la vo ro gio va al la sa lu te.*
(puna âsht e dobiëshme per shëndet).

Il *ge ne ra le è il ca po...*
(generali âsht kreu...)

I *buoi ag gio ga ti col ti va no la terra.* (qeët nën lavrë livrojnë tokën).

Se *se i a gia to a iu ta i pò ve ri.*
(në kjofsh i pasun ndihmò të vobektët).

BKSH

ia	*ie*	*io*	*iu*
nia	*nie*	*nio*	*niu*
mia	*mie*	*mio*	*miu*

pania, paniere, minio, genio, amiamo, miele, mietere, mietitore, miagolare.

Chi fa i panieri? (Kush i punon shportat?

l'ape fa il miele e la cera.
(bleta bân mjalten e dyllin).

Ecco il gatto: che cosa fa?
(qe maca: ç'ka po bân?).

---

fia	*fie*	*fio*	*fiu*
via	*vie*	*vio*	*viu*

viale, caviale, viera, bivio, violino, deviare, foriero, fiato, fieno, fiore, fiutare, fiume.

Vedete il violino?
(A e shifni qemalen?)

Il po, il Tévere, l'Olona, il Ticino, il Tànaro, l'Àdige, il Rubicone, l'Aniene, il Velino, la Nera, il Teverone ed il Liri sono fiumi italiani.
(janë luma t' Italjes).

BKSH

tia	*tie*	*tio*	*tiu*
dia	*die*	*dio*	*diu*

tiara, tièpido, diede, diadema, emidio, fidia, radio, sedie.

l'aria è tiepida: siamo in ....
(ajri âsht i voktë: jemi në....)

---

bia	*bie*	*bio*	*biu*
pia	*pie*	*pio*	*piu*

biada, biétola, pietà piacere, pietoso, piuma, pieno, piano.

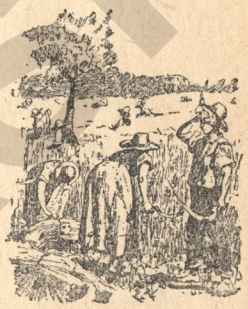

abbiate pietà dei miseri.
(të kini mëshirë për t'mjerët).

---

sia	*sie*	*sio*	*siu*
zia	*zie*	*zio*	*ziu*

siamo, siate, siete, siepe, asia, asiatico, ozio, ozioso, vizio, letizia.

noi siamo nati in albania. (na kemi lemun në Shqypënië).

amiamo l'albania. (t'a domi Shqypniën).

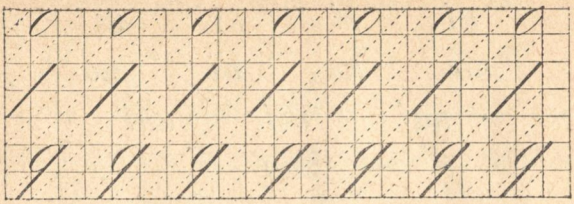

ua ue ui uo
qua que qui quo

qua, qui, quale, quale, qualità, quesito, lìquido, equità, quoto, quotidiano, queto, equànime, àquila, Quirinale.

Il maestro fa quesiti. a chi?...
(mesònjësi ban pyètje....)

L'àquila è uccello d'Albania.
(shqypja âsht zogu i Shqypeniës).

Il pane quotidiano manca spesso.
(buka e përditëshme mungon shpesh).

---

gua gue gui guo

guado, guadare, Guerino, guarire, guarito, guarigione, agguato, seguire.

Oh! è bella la guarigione.
(oh! të shendoshunit âsht i bukur).

BKSH

ai ei oi ui
ua ue ui uo
uai uei uoi
iuo

dai, sai, mai, bei, rei, sei, nei, buono, cuore, vuoto, luogo, poi, noi, voi, lui, eroi, coi, guai, quai, quei, buoi, aiuola, aura, aurora, euridice, duomo, muovere, cuoco, cuocere, fagiuoli.

i fagiuoli sono il cibo dei contadini.
(groshët janë gjella e katundarëve).
guai a te che sei cattivo!
(i mjeri ti qi jee i keq!)

---

la le lo lu li
(1) *g la g le g lo g lu g li*
gla gle glo glu gli

gleba, glicerina, agglomerare, gladiatore, agglutinare, gloria.

ecco un globo. (qe nji rruzull).
oh gloria! (oh nâmë).

---

(1) Suono duro (tingëll i ashpër).

li lie lio liu liuo
(1) *gli glie glio gliu gliuo*

gli, aglio, agli, figlio, figliuolo, paglia, maglio, ciglio, miglio, accigliato, meglio, migliore, magliuolo, tagliuola.

l'aglio fa la digestione.
(hudra ndihmon të bluëmit e haes).

il figlio obbedisca al padre.
(djali t'i ndigjojë t'jatit).

na ne ni no nu
gna gne gni gno gnu
gra gre gri gro gru

ragno, pugno, segno, cigno, sogno, guadagnare, gnau, bagno, agro, grido, gramaglie, grugnito, regno, lagno, ingegno, ignudo, bisogno, ogni.

il ragno s'arrampica per i muri.
(marimanga ngjitet mbi muret).

l'albania un tempo fu regno a parte.
(Shqypnia dikuur kje regjinië në vedi.

---

(1) Suono dolce (tingëll i âmbël).
NOTA. - L'insegnante, se lo crede opportuno, potrebbe passare a pag. 58 alle lettere albanesi *nj, sh, zh.*

BKSH

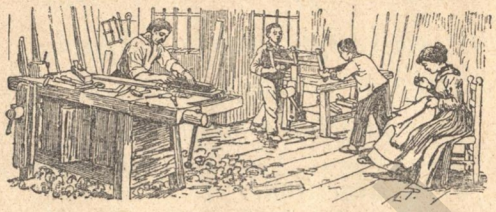

il falegname.

Pietro è un operaio infaticabile.
Lavora da mane a sera e guadagna a vìvere per sè e per la famiglia.
La sua moglie ne è lieta e i suoi figli lo aiutano con amore.
Ecco una famiglia felice!

BKSH

Drûgdhêndësi.

Pjetri âsht nji puntuur i palodhëshëm.

Punon prej mëngjezit gjer në mbrâmje e fiton për të mbajtur vehtën e fëmijën.

Gruja e tij âsht e kënaqunë e djelt i ndihmojnë me dashunië.

Qe nji fëmijë fatlume.

valle	*lug*
valletta	*lugth*
topo	*mî*
mosca	*mîzë*
anitra	*rikë*
oca	*patë*
neve	*borë*
ghiaccio	*akull*
altare	*lteer*
natura	*natyrë*
umanità	*njerzië*
passione	*psim*
piacere	*ândje*
bellezza	*bukurië*
purezza	*pastrië*
bello	*i bukur*
puro	*i pastër*
pietà	*dhimë*
patria	*atmee*
monte	*mal*
colle	*kodrë*
terra	*botë*

mondo	*rruzullim*
globo	*rruzull*
fede	*feë*
fanatismo	*fanatizmë*
bassezza	*poshtërsië*
antichità	*motnië*
antico	*i moçëm*
sole	*diell*
stella	*hyll*
cielo	*qiell*
dio	*hyji*
luna	*hânë*
lunetta	*hânëzë*
parte	*pjesë*
diritto	*e-drejtë*
verità	*e-vërtëtë*
vitalità	*gjallsië*
solitùdine	*vetmië*
solitario	*vetmitaar*
oro	*aar*
argento	*argjânt*
acciaio	*arênz*

Il nome " Albania „ si trova nel Caucaso, nella Scozia e in America.

Êmni " Albania „ gjindet në Kaukas, në Skocje e në Amerikë.

Durazzo riposa in riva al mare.

Durrci âsht në breg të detit.

Tirana è una cittadina graziosa circondata da monti e da cipressi.

Tirana âsht nji qytetth i hieshëm i rre-thuem me male e me selvia.

L'albanese deve conoscere tutta la sua patria.

Shqyptari duhet t'a njiohë gjith atmen e vet.

Il ricco e il povero devono amarsi a vicenda.

Pasaniku e i vobeku lypset të duhen me shoqishojnë.

Il mare è largo, il cuore è profondo.

Deti âsht i gjâne, zembra âsht e thellë.

L'occhio parla prima del labbro.

Syni flet mâ parë se buza.

La vergogna arrossisce, la paura impallidisce.

Marrja kuqet, friga zbehet.

Gli scutarini sono commercianti.

Shkodranët janë tregtarë.

I Korciani sono patriotti.

Korçarët janë atdhetarë.

Il denaro corrompe i deboli.

Të hollat thejnë të ligshtit.

Lettere dell'alfabeto albanese differenti dall' italiano.

je

jo je ji ju ja
oj ej ij uj aj

jo-na, je-ni, ji-mi, jue-ja,
e-ja-ni, ma-je, u-ji, me-je,
lo-ja, ma-ji, maj-me, mij-na.

rr

re ri ru ra ro
er ir ur ar or

e re-ja, i ri-u, rue-ni, a-ra,
ro-ja, er-na, la-ra,

BKSF

ru-li, i li-ri, li-ro-ni, ma-ri-mi,
la-ra-ma-ni.

rra

rri rru rra rro rre
irr urr arr orr err

rri ni, rru le, rra ni, rro le,
rre na, a rra, rru mi, a rri na,
rro li, rro ja, mo rri, ma rre.

lla

llu lla llo lle lli
ull all oll ell ill

llu lla, llo mi, mie lli, lla na,
u lli ni.

mu lli ri mu lla ri ma llo ni u ma lle
mu lla ni.

Bkoh

e ë

e e e e e
ë ë ë ë ë

e-rë le-rë le-më më-më lë-në ne-më
rë-rë a-rrë u-jë jo-në a-më lo-në
ma-rë e mi-rë

y

y y y y y

a e ë i o u y
i o u y a ë ë
y a e ë i o u

y-me-ri ly-e-ni me ry-e a-y y-lli
my-lla rry-ma i y-ni më-ny-ra ly-mi
rry-lli ly-mo-re

BKSH

ci ce së ca cy cu co
ic ec ëc ac yc uc oc

ci ba, ce na, e së, ca pi, cy ti,
cu ca, co pa, ci ca, ca li na,
ce pi, co fi, da ci, së no ve,
ma ca, cu bi, ci ci ri mi, cu rri,
ca lli ma, ca ra ni, cu le,
cu pi li

xe xë xa xy xu xo xi
ex ëx ax yx ux ox ix

xe va, rre xë, xa ne sa, xu na,
xo ra, xi xa, rrë xo va,
xe la da, xi lo na

Bksh

hu

hë ha hy hu ho hi he
ëh ah yh uh oh ih eh

hë-na, ha-sa, hy-na,
hu-ni, i ho-llë, hi-ri, he-ra, ha-pa,
hy-lli, hu-ta, ho-pa, hi-rrë, he-to-va,
ha-la, hy-pa, hu-pa, ho-lli-mi,
ho-bo-rri.

ko

ka ky ku ko ki ke kë
ak yk uk ok ik ek ëk

ka-li, ku, ku-pa, ko-ka,
ki-za, ke-mi, kë-tu, ko-sa,
ku-mo-na, ku-ku-va-ja, ke-pi,
kë-pu-ta, ko-ko-re-ci, ki-ni,
ka-lo-rë-si, kë-pu-ca, ku-llo-sa,
pa-to-ku, lo-ke.

BKSH

gjë

gjo	***gji***	***gje***	***gjë***	***gja***	***gjy***	***gju***
ogj	**igj**	**egj**	**ëgj**	**agj**	**ygj**	**ugj**

gjo-va, gji-ri, gje-ta, gjë-ja,
gjy-ki-mi, gju-mi, gje-gja, gja-ku,
gjë-mi-mi, gji-u, gjo-ni, gjo-lla,
gjy-ka-ta, gji-za, ma-gjypi
la-gje.

ça

çi	***çe***	***çe***	***ça***	***çy***	***çu***	***ço***
ic	**ec**	**ëc**	**ac**	**yc**	**uc**	**oc**

çi-ka, çe-ta, la-çë, ça-va,
çy-ca, çu-ni, ço-ka, çi-la, çe-po-ni,
çë-mi-mi, çu-pa, ka-ço-rre,
ça-ka-lli, ka-çu-ba, çe-ti-na,
çu-ka, ço-ni.

BKSH

xhy

xhe	*xhë*	*xha*	*xhy*	*xhu*	*xho*	*xhi*
exh	ëxh	axh	yxh	uxh	oxh	ixh

xhe-pi, xha-ko-ni, xho-ka, xhi-xha,
xhi-xhi-llo-ja, a-xha.

dhu

dhë	*dha*	*dhy*	*dhu*	*dho*	*dhi*	*dhe*
ëdh	adh	ydh	udh	odh	idh	edh

dha-llë, dhu-në, dho-ma, dhi-a,
dhe-ta, ma-dhë-si-a, dhe-to-ri,
a-dhu-ri-mi, u-dhë, vo-dha.

tho

tha	*thy*	*thu*	*tho*	*thi*	*the*	*thë*
ath	yth	uth	oth	ith	eth	ëth

tha-va, thy-e, thu-pu-ra, thi-ka,
the-va, va-thë, tho-ni, thi-tha,
tha-ku, thë-rri-ta, the-ra, tho-mi.

BKSH

Racconto.

(Kallzìm).

Il piccolo Ernesto si recò un dì a passeggio per i campi.

In breve il cielo si oscurò e cominciò a piovere a catinelle. Ernesto si riparò sotto un albero. Il tuono rombava e dovunque guizzava il lampo. Un fulmine si precipitò sull'albero e ne incenerì le cime. Ernesto svenne.

Tornato in sè corse a raccontare alla mamma l'accaduto. La mamma commossa lo baciò e gli disse: « Non è bene fermarsi sotto gli alberi quando fa temporale. »

Ernestja i vogël raa nji ditë me shetitë nër fusha.

Me të shpejtë qielli u vrâ e filloi me raa shii me rrëshekë.

Ernestja u struk nën nji pêmë. Bumbullote e gjith-kunt gjarpënonte vetima. Nji rrfeë raa mbi pêmë e i a zhariti majet. Ernesto-s i raa të fiktë. Kuur u kthye në vehtje ngau me i diftue mâmës se ç'i ndodhi. Mâma e trishtueme e puthi e i tha: « Nuk âsht mirë me u ndalë nën pêmë kuur bân fortunë. »

Letterina.

Caro amico,

Ieri sono stato alquanto indisposto e non potei venire da te. Scusami, oggi però mi sento meglio, e se domani sarò del tutto guarito non mancherò di recarmi a casa tua.

Addio. Ricevi un bacio da

Romeo.

Letrë.

Mik i dashur,

Dje kam qënë ça pak i semurë e nuk munda te vinj te ti. Me fal e ne goftë se neser do të jemë i sheruar nuk do te mungoj te vinj në shtepii t'ande. Prit nj të puthur prej.

Romeut.

BKSH

Monastir, Uskub, Janina, Scutari sono le più grandi città dell'Albania.

Manastiri, Shkupi, Janina, Shkodra janë qytetet mâ t'mëdhajat e Shqypëniës.

In tutte queste città vi sono cuori che ardono e palpitano d'amore per la patria.

Në të gjitha kto qytete ka zêmbra ci digjen e dridhen prej dashuniës s'atdheut.

Korcia è un vivo focolare.

Korça âsht nji vatrë e gjallë.

Tirana conta molti bey.

Tirana kà shumë bejlerë.

Numeri romani.

(Numra romakë).

I	II	III	IV	V
1	2	3	4	5
VI	VII	VIII	IX	X
6	7	8	9	10
XI	XII	L	C	D
11	12	50	100	500

M 1000 — MDCCCCXII 1912

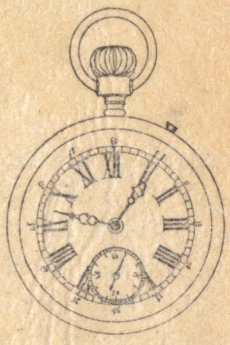

L'Orologio.
(herari).

BKSH

Novibazar
Durmitor
Vecchia
SERBIA
MONTENEGRO
Drin Bianco
Pristina
Serbia
Monti Albanesi sett.
Cattaro
CETTIGNE
Bocche di Cattaro
Giacova
Prizren
Scutari
Antivari
Drin
Uscub
Punta Menders
Dulcigno
Monti
Drin
Dagh
Sciar
Alessio
G. DEL DRIN
Albania
Nero
C. Rodoni
B. di Lales
C. Pali
Durazzo
B. di Durazzo
C. Laghi
Elbassan
Gheghi
Ocrida
L. Ocrida
Monastir
L. Presba
M. ADRIATICO
Punta Samana
Poltina
B. di Valona
Valona
C. Linguetta
Monti
Merlera
Fano
Corfù
Janina
GRECIA
Pindo
M. JONIO
Arta
Provesa
G. di Arta

BKSH

BKSH